

**Komitet za koordinaciju nadzora
finansijskog sektora Republike Srpske**

**IZVJEŠTAJ
KOMITETA ZA KOORDINACIJU NADZORA
FINANSIJSKOG SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE
ZA 2024. GODINU**

Banja Luka, maj 2025. godine

S A D R Ź A J

Riječ predsjedavajuće	2
1. O Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske	4
1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske.....	4
1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora.....	5
1.3. Zakonodavni okvir.....	5
2. Izveštaj o radu Komiteta	6
2.1. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora.....	6
2.1.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora	6
2.1.2. Zajedničke aktivnosti članica Komiteta	13
2.1.3. Promocija i edukacija	13
3. Stanje finansijskog sektora u 2024. godini.....	13
3.1. Bankarski sektor.....	13
3.1.1. Osnovni pokazatelji.....	13
3.1.2. Profitabilnost	15
3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka	15
3.2. Mikrokreditne organizacije	15
3.2.1. Osnovni pokazatelji.....	16
3.2.2. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO	16
3.3. Davaoci lizinga.....	16
3.4. Tržište osiguranja	17
3.4.1. Osnovni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje iz Republike Srpske.....	17
3.4.2. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja.....	18
3.4.3. Tržište dobrovoljnog penzijskog osiguranja	18
3.5. Tržište kapitala	19
3.5.1. Osnovni pokazatelji	19
3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije od vrijednosti	20
3.5.3. Pružaoci usluga povezanih sa virtuelnim valutama	21
3.5.4. Investicioni fondovi.....	21
3.5.4.1. <i>Neto vrijednost imovine fondova</i>	22
4. Prijedlog mjera i aktivnosti za 2025. godinu	23
4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2024. godinu	23
4.2. Plan rada Komiteta za 2025. godinu	23

Riječ predsjedavajuće

Izveštaj Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2024. godinu pripremljen je i podnosi se u skladu sa Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a sadrži:

1. izvještaj o radu Komiteta,
2. skraćeni prikaz stanja cjelokupnog finansijskog sektora, te
3. prijedlog mjera i aktivnosti za 2025. godinu.

U uslovima geopolitičkih izazova i neizvjesnosti na međunarodnom finansijskom tržištu sa zadovoljstvom mogu da konstatujem da je, u 2024. godini, održana stabilnost finansijskog sektora, te da je Komitet za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske svojim djelovanjem dao značajan doprinos efikasnijoj saradnji i koordinaciji rada nadzornih organa finansijskog sektora Republike Srpske, te obezbjeđenju adekvatne zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora.

Imajući u vidu osjetljivost domaćeg finansijskog tržišta uzrokovanu njegovom veličinom i stepenom razvijenosti, članice Komiteta kontinuirano su pratile kretanja na domaćem tržištu kao i na globalnom nivou, te blagovremeno preduzimale aktivnosti i mjere kako pojedinačnim djelovanjem, tako i u međusobnoj saradnji putem Komiteta u cilju detektovanja negativnih posljedica i očuvanja stabilnosti.

Zahvaljujući odgovornom i proaktivnom djelovanju članica Komiteta dat je značajan doprinos osavremenjavanju pravnog okvira kojim se uređuje finansijski sistem, kao i devizno poslovanje, te rastu poslovne aktivnosti kako u bankarskom, tako i u nebankarskom sektoru Republike Srpske.

U izvještajnom periodu nastavljen je trend stabilnog poslovanja bankarskog sektora Republike Srpske, kao najvećeg sektora domaćeg finansijskog sistema, uz zadovoljavajuće stope adekvatnosti kapitala i likvidnosti, nisku stopu problematičnih kredita, te pozitivan finansijski rezultat na nivou sektora.

Donošenjem Zakona o elektronskom novcu, kao regulatorni odgovor na pojavu savremenih finansijskih usluga na međunarodnom tržištu, stvoreni su pravni preduslova za njihov razvoj na domaćem tržištu. U skladu sa ovim zakonom, Agencija za bankarstvo Republike Srpske usvojila je set podzakonskih akata kojim se uređuje rad i omogućava licenciranje društava za izdavanje elektronskog novca. Ministarstvo finansija i Agencija za bankarstvo Republike Srpske kroz učešće u radu Koordinacionog odbora, kojim koordinira Centralna banka BiH, a koji ima zadatak da kroz međuinstitucionalnu saradnju uspostavi razmjenu informacija u procesu ispunjenja osnovnih uslova za prijem BiH u platni sistem za prekogranična plaćanja u evrima – SEPA, kao i da podstakne ostale popratne aktivnosti do postizanja konačne interoperabilnosti platnih sistema BiH sa platnim sistemima SEPA područja, preduzeli su značajne aktivnosti na priključenju platnom sistemu SEPA.

U okviru nebankarskog sektora, koji u ukupnoj aktivnosti finansijskog sektora učestvuje sa manje od 10%, zabilježeni su pozitivni trendovi u sektoru osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, kao i na tržištu hartija od vrijednosti.

U skladu sa izmijenjenim zakonskim okvirom, nastavljeno je sprovođenje aktivnosti pripreme za prelazak na sistem slobodnog određivanja cijena obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, koje su započete u prethodnim izvještajnim periodima.

Na tržištu kapitala primjetni su pozitivni impulsi koji se ogledaju u osnivanju novih učesnika, a što ukazuje na optimistične prognoze daljeg razvoja ovog segmenta finansijskog tržišta. U toku 2024. godine osnovani su prvi alternativni investicioni fond i društvo za upravljanje investicionim fondom, kao i dva nova društva za faktoring.

Imajući u vidu rizike od korišćenja finansijskog sistema za pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, a uvažavajući preuzete međunarodne obaveze iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Komitet je u izvještajnom periodu razmatrao i pitanja koja su bila aktuelna iz ove oblasti.

U okviru Komiteta redovno su razmjenjivane informacije o napretku i preporukama dobijenim za finansijski sektor u procesu pristupanja Evropskoj uniji, te aktivnostima usmjerenim na realizaciju tih preporuka.

U narednom periodu, jačanje finansijskog sektora i njegove otpornosti na poremećaje biće ključne aktivnosti Komiteta, sa posebnom pažnjom usmjerenom na osavremenjavanje propisa iz sektora platnih usluga, mikrokreditnog sektora, kao i oblasti osiguranja u skladu sa direktivom Solventnost II.

Djelovanje Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, saradnja i razmjena informacija članica, kako u redovnim, tako i vanrednim okolnostima, potvrdili su opravdanost uspostavljanja ovog tijela, čiji će zadaci i postupanje, uvjereni smo, i ubuduće služiti očuvanju stabilnosti finansijskog sektora, a time i ukupnog privrednog života Republike Srpske.

Zora Vidović

Predsjedavajuća Komiteta za 2024. godinu

1. O Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

Komitet je osnovan Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske¹ (u daljem tekstu: Zakon). Zakonom su, uređeni i način rada i ovlaštenja Komiteta, kao i način međusobne saradnje i koordinacije Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Agencije za osiguranje Republike Srpske i Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske (u daljem tekstu: nadzorni organi).

Članovi Komiteta su: ministar finansija Republike Srpske, direktor Agencije za bankarstvo Republike Srpske, direktor Agencije za osiguranje Republike Srpske i predsjednik Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske.

Cilj osnivanja Komiteta je podrška stabilnosti i efikasnosti finansijskog sektora u cjelini, kao i njegovih pojedinačnih segmenata, te obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga. Ovaj cilj postiže se, između ostalog, uspostavljanjem različitih oblika koordinisane saradnje nadzornih organa, kao osnove za sveobuhvatan i sinhronizovan nadzor različitih aktivnosti koje finansijske institucije obavljaju na tržištu, ne utičući na pojedinačne nadležnosti, ovlaštenja i odgovornosti članica Komiteta. Kontinuirana i efikasna saradnja nadzornih organa, te konvergentnost principa i praksi nadzora, mehanizmi su putem kojih nadzor prati razvoj tržišta, te na fleksibilan i proaktivan način odgovara novim i složenijim zahtjevima. Ovakav pristup nadzora finansijskog sektora u skladu je sa direktivama Evropske unije i savremenom međunarodnom praksom.²

Prema članu 6. Zakona, u najširem smislu, nadležnost Komiteta obuhvata saradnju nadzornih organa, koja se odvija kroz:

- kreiranje i sprovođenje jedinstvene strategije i smjernica iz oblasti regulisanja i nadzora finansijskog sektora,
- iniciranje usaglašavanja propisa sa zahtjevima tržišta, međunarodnim standardima i propisima Evropske unije,
- godišnje planiranje zajedničkih aktivnosti i praćenje realizacije zaključenih sporazuma,
- identifikovanje potencijalnih problema i uočavanje kriznih situacija radi izbjegavanja negativnih posljedica,
- zauzimanje stavova i predlaganje mjera radi jačanja i unapređivanja nadzora finansijskog sektora,
- obezbjeđenje pristupa informacijama i razmjenu podataka potrebnih u postupku sprovođenja nadzora finansijskih organizacija,
- razmjenu podataka u postupku izdavanja dozvola,
- razmjenu podataka o činjenicama i događajima koji se odnose na povezana lica, koja mogu imati uticaja na situaciju ili radnju koja je predmet kontrole drugog nadzornog organa,
- obezbjeđenje podataka potrebnih za rješavanje pojedinačnih pitanja i donošenje odluka,
- organizovanje zajedničkih kontrola,
- obezbjeđenje i razmjenu informacija o nepravilnostima utvrđenim od nadzornog organa u vršenju kontrole, ako su uočene nepravilnosti važne za rad drugih nadzornih organa,
- organizovanje i obezbjeđenje zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora i
- druge zajedničke aktivnosti koje doprinose jačoj koordinaciji i sprovođenju nadzora finansijskog sektora.

Članovi Komiteta u 2024. godini, po funkciji, bili su:

1. Zora Vidović, predsjedavajuća (Ministarstvo finansija Republike Srpske),

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 49/09.

² The High Level Group on Financial Supervision in EU Report, chaired by Jacques Delors, Brussels, 2009.

2. Ognjen Mihajlović, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske),
3. Srđan Šuput, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske),
4. Draženka Janjanin, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa članom 21. Zakona, Komitet podnosi godišnji izvještaj Narodnoj skupštini Republike Srpske, posredstvom Vlade Republike Srpske, najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu.

1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora

U skladu sa članom 12. Zakona, Komitet formira Komisiju za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora (u daljem tekstu: Komisija za saradnju), kao operativno tijelo koje sprovodi sporazume i realizuje zadatke Komiteta.

Članove Komisije za saradnju čine predstavnici koje imenuje Komitet iz reda lica zaposlenih u nadzornim organima.

Članovi Komisije za saradnju u izvještajnom periodu bili su:

1. mr Snježana Rudić, koordinator (Ministarstvo finansija Republike Srpske),
2. Branislava Vujić, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske),
3. Željka Rakocija, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske) do 27.06.2024. godine, Srđan Lamešić, član od 27.06.2024. godine (Agencija za bankarstvo Republike Srpske) i
4. mr Tamara Pejić-Petković, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa članovima 9. i 12. Zakona, članovi Komiteta i Komisije za saradnju ne primaju naknade za obavljanje poslova u okviru ovih tijela.

1.3. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir, kojim je uređen rad Komiteta, čine:

- Zakon o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske,
- Poslovnik o radu Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske,
- Poslovnik o radu Komisije za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora i
- Sporazum o saradnji nadzornih organa finansijskog sektora u Republici Srpskoj.

Nadzorni organi imaju poseban zakonodavni okvir kojim se uređuje funkcionisanje pojedinih segmenata finansijskog sektora, a koji obuhvata:

- Zakon o bankama Republike Srpske³,
- Zakon o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske⁴,
- Zakon o mikrokreditnim organizacijama⁵,
- Zakon o lizingu⁶,
- Zakon o štedno-kreditnim organizacijama⁷,
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti⁸,
- Zakon o unutrašnjem platnom prometu⁹,

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 4/17, 19/18, 54/19 i 63/24.

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13 i 4/17.

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/06 i 116/11.

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/07 i 116/11.

⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 93/06.

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/24.

⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 52/12, 92/12, 58/19, 38/22 i 63/24.

- Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine¹⁰,
- Zakon o društvima za osiguranje¹¹,
- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju¹²,
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju¹³,
- Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima¹⁴,
- Zakon o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj¹⁵
- Zakon o tržištu hartija od vrijednosti¹⁶,
- Zakon o preuzimanju akcionarskih društava¹⁷,
- Zakon o investicionim fondovima¹⁸,
- Zakon o faktoringu¹⁹,
- Zakon o privrednim društvima²⁰,

kao i podzakonske akte koje su, u skladu sa svojim nadležnostima, donijeli nadzorni organi.

2. IZVJEŠTAJ O RADU KOMITETA

Izvještajnu godinu obilježila je makroekonomska neizvjesnost u pogledu prisutnih inflatornih kretanja, rasta kamatnih stopa, izbijanje sukoba na Bliskom istoku, produbljivanja ekonomskih sankcija Ruskoj Federaciji. I u takvim okolnostima, ostvareni su pozitivni parametri u svim sektorima finansijskog sistema.

Komitet je, postupajući u okviru svojih nadležnosti, blagovremeno razmatrao pitanja od značaja za finansijsku stabilnost, pratio sprovođenje mjera iz nadležnosti pojedinačnih članica i usaglašavao aktivnosti prema novim zahtjevima i potrebama tržišta, a što je doprinijelo kontinuiranom ostvarenju jednog od osnovnih ciljeva njegovog osnivanja - održavanju stabilnosti i unapređenja finansijskog sektora. Članice Komiteta su sarađivale i razmijenjivale informacije, kako u okviru redovnih sjednica (održane 3 redovne sjednice), tako i kroz otvorenu komunikaciju u cilju blagovremenog preduzimanja pojedinačnih mjera iz nadležnosti članica.

2.1. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

Cilj osnivanja Komiteta realizuje se kroz sljedeće aktivnosti:

- održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora,
- zajedničke aktivnosti članica Komiteta,
- promocija i edukacija i
- obezbjeđenje zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora.

2.1.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

U cilju održavanja stabilnosti finansijskog sektora, kao i njegovog unapređenja, Komitet je na održanim sjednicama, kroz kontinuiranu analizu izvještaja i informacija koje su sačinili nadzorni

¹⁰ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/20.

¹¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19.

¹² „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/17.

¹³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 82/15, 78/20 i 1/24.

¹⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/09. i 107/19.

¹⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 63/14, 18/17 i 90/21.

¹⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 i 63/22.

¹⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 65/08, 92/09, 59/13 i 19/19.

¹⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 82/15, 94/19 i 64/22.

¹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/20 i 26/21.

²⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 i 17/23.

organi, razmatrao stanje finansijskog sektora u cjelini i po segmentima (bankarstvo, osiguranje i tržište hartija od vrijednosti). Takođe, u skladu sa Sporazumom o saradnji nadzornih organa finansijskog sektora u Republici Srpskoj, očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i unapređenje zakonitosti poslovanja finansijskih posrednika vršeno je kroz razmjenu informacija u konkretnim pitanjima, kao i u pogledu potencijalnih opasnosti po stabilnost i potrebama unapređenja finansijskog sektora, uključujući i identifikovanje i razmatranje potrebe za unapređenjem supervizorske prakse i regulatornog okvira.

U izvještajnom periodu, Komitet je razmatrao informacije koje se odnose na:

- dalji razvoj platnih sistema, sa naglaskom na pripremu Bosne i Hercegovine za integraciju u Jedinствeno područje plaćanja u evrima (SEPA);
 - razvoj tržišta hartija od vrijednosti i finansijsko opismenjavanje stanovništva kroz emisiju štednih obveznica;
 - preduzete nadzorne mjere KHoV RS prema Centralnom registru hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka (CRHoV), a u cilju očuvanja stabilnosti na tržištu hartija od vrijednosti;
 - pozitivne aktivnosti i ograničenja sa kojima se susreće AZORS u oblasti međunarodne saradnje;
 - učesnike na tržištu osiguranja Republike Srpske;
 - inicijativu Centralne banke BiH da se uspostavi saradnja sa entitetskim agencijama za bankarstvo i agencijama za osiguranje u cilju uvođenja finansijske edukacije u obrazovni sistem;
 - proces evropskih integracija i druge odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama u oblasti finansijskog sektora (početak prve faze pregovora BiH sa EU, informacije za sastanke pododbora EU i dr);
 - usvojene zakone i planirane zakonodavne aktivnosti u narednom periodu za finansijski sektor;
 - stanje u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti;
 - rad nadzornih organa i pitanjima od značaja za efikasnu superviziju i stabilnost sektora početku prve faze pregovora BiH sa EU;
- **Dalji razvoj platnih sistema, sa naglaskom na pripremu Bosne i Hercegovine za integraciju u Jedinствeno područje plaćanja u evrima (SEPA);**

Komiteta se upoznao sa preduzetim aktivnostima u vezi sa procesom pridruživanja BiH SEPA području, kao jedinstvenog sistema platnog prometa koji uključuje ne samo članice EU, a čijim pristupanjem bi korist imali svi korisnici platnih usluga. S obzirom na to da BiH nije članica EU, za njeno učlanjenje u SEPA sistem potrebno je ispuniti definisane kriterijume propisane od Evropskog platnog savjeta i službeno podnijeti zahtjev za članstvo države, nakon čega se banke pojedinačno mogu priključivati ovoj platnoj mreži. Kako bi se pristupio SEPA području, neohodne su značajne regulatorne i infrastrukturne promjene, koje uključuju revidiranje propisa koji uređuju platni promet, sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti i drugo. Imajući u vidu navedeno, na poziv CBBiH, uspostavljen je Koordinacioni odbor za pridruživanje BiH SEPA području, kojim koordinira CBBiH, a čiji članovi su predstavnici CBBiH, MFRS, Ministarstva finansija FBiH, ABRS, Agencije za bankarstvo FBiH i Udruženja banaka BiH. Prema informacijama dobijenim od predstavnika Svjetske banke, mjera „Pristup jedinstvenom području plaćanja u evrima“ nije sadržana u pojedinačnim planovima ni jedne zemlje Zapadnog Balkana, i to na izričit zahtjev EU sa obrazloženjem da ista, sama po sebi, obezbjeđuje veliki broj prednosti, iz kog razloga po ovom osnovu neće biti moguće aplicirati za dodatna bespovratna sredstva. Dalje, Komitet je upoznat da je do sada je održano nekoliko sastanaka Koordinacionog odbora za pridruživanje BiH SEPA području, u vidu pripremnih edukativnih radionica, dok se u narednom periodu očekuje izrada entitetskih zakona i akata u oblasti platnog prometa, u skladu sa entitetskim naležnostima, u cilju ispunjenja SEPA regulatornih zahtjeva i standarda, ali i uopšte u cilju unapređenja pružanja usluga platnog prometa u Republici Srpskoj i BiH.

- **Razvoj tržišta hartija od vrijednosti i finansijsko opismenjavanje stanovništva kroz emisiju štednih obveznica;**

Komiteta se na 45. sjednici upoznao sa realizovanim aktivnostima za prvu emisiju štednih obveznica. Za potrebe analize novih oblika zaduženja Republike Srpske i potrebe i spremnosti domaćeg tržišta, ali i Republike Srpske kao emitenta, za emisiju novih oblika finansijskih instrumenata, u 2023. godini angažovan je Institut ekonomskih nauka Ekonomskog fakulteta iz Banjaluke. Institut je, u septembru 2023. godine, izradio “Studiju internalizacije javnog duga Republike Srpske“, kojom su elaborirani opravdanosti ponude novih modela zaduženja i obrazloženi novi modeli zaduženja Republike Srpske na domaćem tržištu sa nužnim preduslovima.

Na bazi pomenute studije MFRS je pristupilo razradi kratkoročno prihvatljivog modela zaduženja u formi emisije tzv. štednih obveznica, te su sprovedene sljedeće aktivnosti:

- 1) dorađena je platforma Banjalučke berze i omogućen direktan pristup “Poštama Srpske“ u cilju upisa obveznica na njenim šalterima,
- 2) platforma Banjalučke berze prilagođena je kredencijalima berzanskih posrednika, kako bi i ovi subjekti ostali akteri u postupku emisije,
- 3) CRHoV je izvršio preliminarno testiranje efekata kontinuirane emisije,
- 4) MFRS je izvršilo niz internih prilagođavanja u oblasti računovodstva i izvještavanja,
- 5) kreirani su neophodni elektronski izvještaji o upisima i uplatama obveznica,
- 6) uspostavljena je automatizovana obrada upisanih i uplaćenih obveznica u okviru MFRS,
- 7) izvršeno je testiranje funkcionalnosti platforme Banjalučke berze u “Poštama Srpske“,
- 8) izvršeno je testiranje funkcionalnosti platforme Banjalučke berze sa berzanskim posrednicima,
- 9) izvršeno je testiranje platnih sistema u bankama i “Poštama Srpske“,
- 10) izvršena je analiza pravnih mogućnosti i finansijskog potencijala Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske za ulogu podržavaoca likvidnosti,
- 11) podnesena je inicijativa CBBiH za ujednačavanje naknada po dnevnim presjecima u žiro kliringu.

Na ovaj način, u toku 2024. godine zaokružena je infrastruktura za emisiju štednih obveznica, te su identifikovane aktivnosti neophodne za realizaciju prve emisije štednih obveznica, i to:

- 1) donijeti odluku o konkretnim elementima emisije,
- 2) zaključiti odgovarajuće ugovore sa učesnicima u postupku i definisati međusobna prava i obaveze,
- 3) osmisliti i sprovesti promociju emisije.

- **Preduzete nadzorne mjere KHoV RS prema Centralnom registru hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka (CRHoV) , a u cilju očuvanja stabilnosti na tržištu hartija od vrijednosti;**

Predsjednik KHoV RS je, na 45. sjednici, koja je održana 01.04.2024. godine, upoznao članove Komiteta sa nezakonitim postupanjem Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka (CRHoV) i njegovih organa upravljanja u vršenju javnih ovlašćenja. U skladu sa svojim ovlašćenjima, a u cilju sankcionisanja nezakonitog ponašanja, KHoV RS je u postupku kontinuiranog nadzora nad poslovanjem CRHoV na sjednici održanoj dana 23.02.2024. godine donijela rješenje, kojim se izriče javna opomena CRHoV. Pored navedenog, Komitet je upoznat i sa nezakonitim i netransparentnim postupanjem Upravnog odbora CRHoV u postupku izbora direktora CRHoV. Naglašeno je da čineći propuste u obavljanju javnih ovlašćenja, te neprimjenjivanjem odredbi zakonskih i podzakonskih akata od strane CRHoV stvara se pravna nesigurnost i otežava nadzorna funkcija KHoV RS.

Predsjedavajuća Komiteta je izrazila zabrinutost zbog navoda koje je iznio predsjednik KHoV RS, a koji ukazuju na nedolično ponašanje tržišnog učesnika sa javnim ovlašćenjima njegovo nepostupanje po nalogu nadzornog organa. Imajući u vidu navedeno Komitet je donio zaključak da imajući u vidu značaj CRHoV, kao institucije sa javnim ovlašćenjima, MFRS mora preispitati da li su predstavnici

državnog kapitala, kao većinskog vlasnika, na adekvatan način zastupljeni u organima CRHoV, te preduzeti određene radnje na otklanjanju uočenih nedostataka.

Nadalje, predsjednik KHoV RS je na 47. sjednici, koja je održana 26.12.2024. godine, upoznao članove Komiteta da je jedan od bivših članova Upravnog odbora CRHoV uložio žalbu protiv rješenja KHoV RS o izboru novog Upravnog odbora CRHoV, uz prijedlog da se odredi sudska mjera obezbjeđenja sa privremenom mjerom. Pri tome je naglasio značaj CRHoV, nadležnosti, funkciju i ulogu koju ima CRHoV na tržištu hartija od vrijednosti, kao i štetne posljedice koje bi proizvelo prihvatanje pomenutom prijedloga.

• **Aktivnosti AZORSa u oblasti međunarodne saradnje**

Komitet je upoznat da je zahvaljujući aktivnostima koje je AZORS preduzela u prethodnim godinama na međunarodnoj identifikaciji kao supervizora koji aktivno prati međunarodne zahtjeve i standarde koji se odnose na sektor osiguranja i superviziju osiguranja, u toku 2024. godine rezultiralo članstvom u Međunarodnoj asocijaciji supervizora u osiguranju (eng. International Association of Insurance Supervisors – IAIS) i Međunarodnoj organizaciji penzijskih supervizora (eng. International Organisation of Pension Supervisors – IOPS).

S druge strane, i dalje je prisutno kontinuirano osporavanje i onemogućavanje AZORS da samostalno potpisuje međunarodne sporazume o saradnji iz oblasti osiguranja, a u skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje, od strane Agencije za osiguranje u BiH koja se nerijetko predstavlja kao nadzorni organ za sektor osiguranja u BiH i time dovodi u zabludu međunarodne supervizore finansijskog sektora i druge aktere na međunarodnom finansijskom tržištu, u pogledu nadležnosti i ovlašćenja pojedinih institucija BiH u pitanjima koja su isključivo nadležnost entiteta. AZORS je, u toku 2024. godine, sprovedla završne aktivnosti na usaglašavanju prijedloga „Sporazuma o razumijevanju o međusobnoj saradnji i razmjeni informacija u sektoru osiguranja između Agencije za osiguranje u BiH, Agencije za nadzor osiguranja FBiH, Agencije za osiguranje RS i Hrvatske agencije za nadzor finansijskih usluga“, međutim ovaj sporazum nije potpisan jer nije postignuta saglasnost u okviru Predsjedništva BiH.

Komitet je informisan o Projektu tehničke pomoći procjene usklađenosti sa osnovnim principima osiguranja (Insurance Core Principles- ICP) koji je iniciran je od strane konsultanata Svjetske banke. Nakon konsultacija i usaglašavanja sa AZORS, MFRS je izrazilo zainteresovanost za tehničku pomoć Svjetske banke za sprovođenje ICP procjene, uz preciziranje prihvatljivih karakteristika ICP procjene, i to:

- zasebna ICP procjena za Republiku Srpsku (zaseban izvještaj sa preporukama za Republiku Srpsku, koji uzima u obzir zahtjeve relevantnih EU direktiva),
- povjerljiv karakter izvještaja i drugih korištenih dokumenata,
- samoprocjena od strane Agencije, uz kontinuiranu podršku nezavisnog eksternog konsultanta, radi doprinosa razumijevanju ICP principa, standarda i vodiča i postizanja objektivnih rezultata samoprocjene,
- realizacija ICP procjene u toku 2024. godine, počevši od marta 2024. godine.

U toku 2024. godine potpisan je sporazum o povjerljivosti između AZORS zastupane po direktoru, te svih članova Projektnog tima, te su dostavljeni popunjen Upitnik i traženi podaci, zajedno sa pratećom dokumentacijom, koja nije povjerljivog karaktera.

AZORS je do kraja 2024. godine sprovedla sve aktivnosti prema utvrđenom planu Projekta, iz kojeg bi trebao proizaći detaljan izvještaj o usklađenosti.

• **Učesnici na tržištu osiguranja Republike Srpske**

Komitet je informisan o najavljenom prestanku poslovanja „Triglav osiguranja“ a.d. Banja Luka u Republici Srpskoj. AZORS je u toku 2024. godine obaviještena o namjeri konsolidacije poslovanja ovog društva za osiguranje na način da poslovanje u Bosni i Hercegovini vrši preko jednog društva za osiguranje i to Triglav osiguranje dd Sarajevo, pri čemu bi se djelovanje tog društva u Republici Srpskoj realizovalo preko filijale, a Triglav osiguranja a.d. Banja Luka bi prestalo sa poslovanjem.

Imajući u vidu da prenos cjelokupnog portfelja osiguranja u svim vrstama osiguranja na društvo za osiguranje sa sjedištem u FBiH implicira prestanak dozvole, planirano je da se izvrši preregistracija djelatnosti osiguranja u drugu djelatnost ili da se poslovanje ovog privrednog subjekta okonča dobrovoljnom likvidacijom.

Članovi Komiteta su zaključili da bi ovakvo ponašanje učesnika na tržištu osiguranja i drugih sektora finansijskog sistema moglo proizvesti štetne posljedice na finansijski sistem Republike Srpske, te da u narednom periodu treba preduzeti određene aktivnosti u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema.

- **Inicijativa Centralne banke BiH da se uspostavi saradnja sa entitetskim agencijama za bankarstvo i agencijama za osiguranje u cilju uvođenja finansijske edukacije u obrazovni sistem**

Komitet je informisan da je Centralna banka BiH, u toku decembra 2024. godine inicirala saradnju sa AZORS i ABRS na uvođenju finansijske edukacije u obrazovni sistem.

Komitet je zauzeo stav da niko nema monopol na edukaciju, te da članice Komiteta mogu dati značajan doprinos finansijskom opismenjavanju i biti korisnik određenih programa. Entitetski supervizori su kredibilni i stručni da takvu vrstu edukacije provode na teritoriji Republike Srpske, te je zaključeno da nema osnova da CBBiH koordiniše tim aktivnostima. CBBiH nema nadležnost za finansijski sektor i selektivnu edukaciju. Naglašeno je da su ombudsmeni u nadležnosti entiteta, kao i visoko obrazovanje, i da svi koji žele da se bave edukacijom učenika, moraju imati saglasnosti organa i institucija Republike Srpske da uđu u škole.

- **Proces evropskih integracija i druge odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama u oblasti finansijskog sektora (početak prve faze pregovora BiH sa EU, informacije za sastanke pododbora EU i dr)**

Komitet je na 46. sjednici informisan o početku prve faze pregovora BiH sa EU u vidu eksplanatornog skrininga pravne tekovine EU. Predstavnici MFRS, ABRS, AZORS i KHOV RS su u Radnim grupama za Poglavlja 4, 9 i 28, koja su relevantna za finansijski sistem, identifikovali pitanja koja su prosljeđena na dalje postupanje, te da se u narednom periodu može očekivati intenziviranje aktivnosti u vezi sa objašnjavanjem primjene pravne tekovine EU i usaglašenosti domaćeg pravnog sistema sa istim.

U vezi sa uspostavljanjem struktura i tijela za sprovođenje programa evropske teritorijalne saradnje, Vlada Republike Srpske je na 71. sjednici od 30.05.2024. godine donijela zaključke²¹ kojima zahtijeva da se:

- sve aktivnosti u vezi sa realizacijom programa evropske teritorijalne saradnje vrše isključivo u skladu sa Ustavom propisanim nadležnostima svih nivoa vlasti u BiH,
- pristupi izradi i usvajanju modela za realizaciju programa evropske teritorijalne saradnje u BiH u skladu sa relevantnim regulativama EU i na najvišem tehničkom i političkom nivou dogovorenim, od svih nivoa vlasti u BiH, usvojenim i od strane EU podržanim sistemom koordinacije procesa evropskih integracija u BiH.

Za potrebe upoznavanja učesnika ovog procesa sa ovom fazom pregovora, u organizaciji Direkcije za evropske integracije dana 10.06. i 11.06.2024. godine održana je obuka na temu pripreme za skrining, na kojoj je predavač bio bivši ministar evropskih poslova i bivši glavni pregovarač Crne Gore. Takođe, dana 18.06.2024. godine u Administrativnom centru Vlade Republike Srpske ministar za evropske integracije u Vladi Republike Srbije Tanja Mišćević održala je predavanje na temu skrininga.

²¹Broj: 04/1-012-2-1784/24 od 30.05.2024. godine.

- **Informacija o zakonima i planiranim zakonodavnim aktivnostima u narednom periodu za finansijski sektor;**

U cilju identifikovanja i razmatranja potreba za unapređenje regulatornog okvira kojim se uređuje finansijski sektor, Komitet je, u izvještajnom periodu, razmatrao Informaciju o usvojenim i planiranim zakonodavnim aktivnostima, u kojoj su prezentovane informacije o:

1. Statusu sprovođenja nedavno usvojenih zakona:

- 1) Zakon o elektronskom novcu

Zakon o elektronskom novcu usvojen je u decembru 2023. godine, a na snagu je stupio u julu 2024. godine, s ciljem stvaranja neophodne pravne pretpostavke za poslovanje društava za izdavanje elektronskog novca i obavljanje plaćanja elektronskim novcem i snažniji razvoj elektronske trgovine u Republici Srpskoj. Ovim zakonom uređuju se izdavaoci elektronskog novca, uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada društva za izdavanje elektronskog novca, uključujući i odredbe koje se odnose na bonitetne zahtjeve ovih društava (visina kapitala i sticanje kvalifikovanog učešća), zaštita sredstava imaoaca elektronskog novca, nadzor nad poslovanjem izdavaoca elektronskog novca u Republici Srpskoj, te zaštita prava i interesa imalaca elektronskog novca, u skladu sa relevantnim direktivama EU.

- 2) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju je stupio na snagu 12. januara 2024. godine. Rok za donošenje podzakonskih akata bio je 11. april 2024. godine.

AZORS je, u skladu sa zakonskim rokom, donijela Pravilnik o minimalnom sadržaju baza podataka i centralnoj elektronskoj evidenciji za obavezna osiguranja u saobraćaju²². Pravilnik je stupio na snagu 3. maja 2024. godine. Rok za usklađivanje poslovanja društava za osiguranje i Zaštitnog fonda Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) je godinu dana od dana stupanja na snagu akta UO Agencije, tj. 3. maj 2025. godine.

- 3) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju usvojen je na 12. redovnoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, koja je održana 27. i 28. novembra 2024. godine. Zakon je objavljen u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 107/24 od 12. decembra 2024. godine, i stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja, osim odredaba čl. 19d, 33, 33a. i 33b, a koje stupaju na snagu godinu dana od dana objavljivanja ovog zakona.

Razlozi za donošenje Zakona sadržani su u potrebi:

1. usaglašavanja sa Zakonom o republičkoj upravi,
2. unapređenja funkcionisanja tržišta i tržišne konkurencije u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama,
3. unapređenja postupka licenciranja mjenjača i kontrole obavljanja mjenjačkog poslovanja na način da ABRS, kao regulatorni i nadzorni organ banaka i drugih organizacija bankarskog sistema, godinu dana od dana njegovog objavljivanja preuzme nadležnost od Ministarstva finansija nad izdavanjem i oduzimanjem dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova, kao i kontrolu mjenjačkih poslova, koja je trenutno u nadležnosti Poreske uprave RS,
4. unapređenja načina izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom, na način da obveznici izvještavanja svoje izvještaje o kreditnim poslovima, nakon isteka roka od godinu dana od dana njegovog objavljivanja, putem Integralnog informacionog sistema dostavljaju Poreskoj upravi umjesto Ministarstvu finansija.

Poreska uprava RS, u skladu sa Zakonom, ima rok za izradu podzakonskih akata 90 dana od dana stupanja na snagu člana 19d. Zakona, tj. do 12. marta 2026. godine.

ABRS, u skladu sa Zakonom, ima rok za izradu podzakonskih akata 120 dana od dana stupanja na snagu člana 33a. Zakona, tj. do 11. aprila 2026. godine.

- 4) Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske

²² "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 37/2).

U skladu sa planiranim aktivnostima u 2024. godini i podržavajući Strategiju prioriternih aktivnosti za održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU za period 2022-2024. godine, Ministarstvo finansija RS je, kao nadležni obrađivač propisa u oblasti bankarskog sektora, u saradnji sa Agencijom za bankarstvo RS, izradilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske, u skladu sa relevantnim direktivama Evropske unije, uz uvažavanje dostignutog stepena razvoja bankarskog sektora Republike Srpske, a koji je Narodna skupština Republike Srpske razmatrala i usvajala na Dvanaestoj redovnoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, održane 28. novembra 2024. godine.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi njegovog usklađivanja sa relevantnim propisima Evropske unije, a s ciljem nastavka sprovođenja reforme bankarskog sektora Republike Srpske i proširenja pravnog okvira kojim se omogućava dalji razvoj tržišta kapitala.

Ministarstvo finansija je objavilo Nacrt zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske na svojoj internet stranici i pozvalo sva zainteresovana lica i subjekte da dostave svoje komentare, prijedloge i sugestije radi izrade što kvalitetnijeg zakonskog rješenja. Sve dostavljene primjedbe i sugestije od banaka na Nacrt zakona Ministarstvo finansija RS, kao obrađivač zakona, je razmotrilo i zajedno sa predstavnicima Agencije za bankarstvo Republike Srpske sačinilo Prijedlog zakona, čije razmatranje i usvajanje se očekuje u toku drugog kvartala 2025. godine.

Pored gore navedenih zakona, ABRS je usvojila sva podzakonska akta propisana Zakonom o elektronskom novcu, i to: 4 odluke u vezi sa licenciranjem, 7 odluka u vezi sa nadzorom i 1 instrukciju. Takođe, UO ABRS, je dana 10.12.2024. godine, usvojio dvije značajne odluke za regulatora, i to: Odluku o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke i Odluku o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajanih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke.

2. Planiranim zakonodavnim aktivnosti za 2025. godinu, kojima su obuhvaćeni:

- 1) Izrada Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o bankama Republike Srpske,
- 2) Izrada Nacrta i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima,
- 3) Izrada Nacrta i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mikrokreditnim organizacijama,
- 4) Izrada Nacrt zakona o unutrašnjem platnom prometu,
- 5) Analiza regulatornog okvira kojim se uređuje sektor osiguranja i izrada radnog materijala za novi Zakon o društvima za osiguranje.

- **Razmatranje izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti**

Razmatranjem polugodišnjih i godišnjih izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti, Komitet se upoznao sa stanjem u finansijskom sektoru u 2023. godini i prvom polugodištu 2024. godine. Takođe, članovi Komiteta su redovno u toku sjednica razmjenjivali informacije i razmatrali stanje u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta hartija od vrijednosti, po kvartalima 2024. godine.

- **Razmatranje izvještaja o radu svakog nadzornog organa**

Prilikom razmatranja izvještaja nadzornih organa, Komitet se upoznao sa radom nadzornih organa i preduzetim mjerama za period 2023. godine i prvo polugodište 2024. godine. Takođe, članovi Komiteta iz reda nadzornih organa su na redovnoj osnovi, tokom izvještajnog perioda, razmjenjivali informacije o aktuelnim nadzornim aktivnostima i potrebama međusobne saradnje prilikom provođenja nadzora.

2.1.2. Zajedničke aktivnosti članica Komiteta

2.1.3. Promocija i edukacija

Zajedničke aktivnosti nadzornih organa, koji djeluju u okviru Komiteta, na edukaciji učesnika na tržištu hartija od vrijednosti, osiguranja i bankarstva bile su usmjerene na primjenu propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Stoga je dana 17.12.2024. godine, održano jednodnevno redovno stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih koji obavljaju poslove SPN/FTA, a koji su obveznici Zakona o SPN/FTA iz finansijskog sektora u zajedničkoj organizaciji KHoVRS, ABRS, AZORS u okviru Vebinara „Primjena propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u sektoru hartija od vrijednosti, faktoringa, usluga povezanih sa virtuelnim valutama, osiguranja, dobrovoljnog penzijskog osiguranja i mikrokreditnih organizacija“.

U realizaciji zajedničkog projekta Agencije za bankarstvo Republike Srpske sa Udruženjem ekonomista Republike Srpske “SWOT” na temu finansijske pismenosti, kojim se provode aktivnosti sa ciljem unapređenja finansijske pismenosti, znanja i položaja korisnika finansijskih usluga, izrađeni su edukativni video materijali o novim uslugama na bankarskom tržištu i o novim standardima poslovanja finansijskih institucija, koji su predstavljeni javnosti putem internet strance Agencije. Pripremljeni su i svi zatraženi prijedlozi i korekcije sadržaja ključnih poruka za korisnike u okviru sveobuhvatne multimedijske kampanje, koja je sprovedena u drugoj fazi projekta, a Ombudsman za bankarski sistem Republike Srpske je održao edukativna predavanja o korišćenju finansijskih proizvoda i usluga učenicima završnih razreda u srednjim školama u Banjoj Luci, Bijeljini i Prnjavoru, kao ciljnoj grupi, u svrhu poboljšanja finansijskih vještina učenika.

Pored zajedničkih aktivnosti, članice Komiteta su pojedinačno sprovodile aktivnosti edukacije i promocije u cilju daljeg razvoja finansijskog tržišta, a što je detaljnije prezentovano kroz izvještaje nadzornih organa.

3. STANJE FINANSIJSKOG SEKTORA U 2024. GODINI

Finansijski sektor Republike Srpske čine banke, mikrokreditne organizacije, društva za osiguranje, društva za upravljanje investicionim fondovima, društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, investicioni fondovi, alternativni investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi i drugi učesnici na finansijskom tržištu.

Tabela 1: Struktura aktive finansijskog sektora Republike Srpske - pregled za 2023. i 2024. g.

Dijelovi sektora finansijskih usluga (finansijske institucije)	31.12.2023.		31.12.2024.		Indeks 2024/2023
	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	
Banke	10.370.100	87	11.205.300	87,2	108
Društva za osiguranje	653.653	6	696.885	5,4	107
Investicioni fondovi	177.994	2	175.375	1,4	99
Mikrokreditne organizacije	624.090	5	732.181	5,7	117
Dobrovoljni penzijski fond	35.874	0	45.237	0,3	126
Lizing društva	-	-	-	-	-
UKUPNO	11.861.711	100	12.854.978	100	108

Izvor: nadzorni organi

3.1. Bankarski sektor

Sa stanjem na dan 31.12.2024. godine, u Republici Srpskoj je poslovalo 8 banaka, sa većinskim privatnim kapitalom, uz dominaciju stranog privatnog kapitala kod četiri banke, dok su četiri banke u većinskom privatnom vlasništvu domaćih akcionara.

3.1.1. Osnovni pokazatelji

U narednoj tabeli utvrđeni su osnovni pokazatelji strukture i razvoja bankarskog sektora Republike Srpske.

Tabela 2: Osnovni pokazatelji bankarskog sektora - uporedni pregled za 2023. i 2024. godinu

Red. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks 2023/2024
1.	Broj banaka	8	8	-
2.	Zaposleni	3.021	3.139	104
3.	Broj organizacionih dijelova	277	278	100
4.	Bilansna aktiva (neto) (u mil. KM)	10.030,60	10.855,80	108
5.	Bilansna aktiva/BDP (u %)	63,8	64,6	-
6.	Osnovni kapital (u mil. KM)	1.130,00	1.309,90	116
7.	Novčana sredstva (u mil. KM)	2.560,00	2.755,90	108
8.	Ukupni depoziti (u mil. KM)	7.740,10	8.354,20	108
	- Depoziti privrede	1.738,60	2.617,60	151
	- Depoziti građana	4.587,90	5.066,90	110
	- Depoziti Vlade i vladinih institucija	861,4	669,7	78
9.	Ukupni depoziti/BDP (u %) ²³	49,2	49,7	-
10.	Ukupni krediti banaka iz RS (u mil. KM)	6.056,50	6.695,20	111
	- Krediti privredi	2.440,60	2.837,20	116
	- Krediti građanima	3.018,00	3.303,30	109
	- Krediti Vladi i vladinim institucijama	495,5	554,7	112
11.	Ukupni krediti /BDP (u %)	38,5	39,9	-
12.	Ukupna kreditna zaduženost građana - kod banaka iz RS i filijala banaka iz FBiH (u mil. KM)	3.724,40	4.145,40	111
13.	HHI indeks koncentracije (aktiva)	1.742	1.740	-

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Neto bilansna aktiva bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 10,9 milijardi KM i veća je za 825,2 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2023. godine.

Ukupni vanbilans iznosi 1,6 milijardi KM i veći je za 183,4 miliona KM ili 13% u odnosu na kraj 2023. godine. Sve stavke rizičnog vanbilansa bilježe rast, izuzev ostalih vanbilansnih obaveza (koje su na približno istom nivou) u odnosu na kraj 2023. godine.

Ukupni bilansni kapital banaka iznosi 1,5 milijardi KM, čini 14% ukupne pasive i bilježi rast od 180,5 miliona KM ili 14% u odnosu na kraj 2023. godine. Na povećanje ukupnog bilansnog kapitala uticalo je povećanje pozicije neraspoređene dobiti za 158,1 milion KM ili 34%, rezervi kapitala za 12,8 miliona KM ili 10%, običnih akcija za 5 miliona KM i smanjenje negativne pozicije ostalog kapitala za 4,6 miliona KM u odnosu na kraj 2023. godine.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 21,1% i za 0,1 procentni poen je veća u odnosu na kraj 2023. godine i za 9,1 procentnih poena veća od zakonom propisanog minimuma od 12%. Na nivou bankarskog sektora Republike Srpske, ostale stope kapitala su veće u odnosu na propisane minimalne stope, stopa redovnog osnovnog kapitala iznosi 19,9%, a osnovnog kapitala 20%.

²³ Bruto domaći proizvod za 2022. godinu iznosi 14.536,9 miliona KM (Izvor: Saopštenje Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske broj 357/23 od 15.11.2023. godine), a procjena bruto domaćeg proizvoda za 2023. godinu iznosi 15.723,7 miliona KM (Izvor: Saopštenje Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske broj 51/24 od 28.02.2024.g).

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 11,5% i veća je za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine, te je za 5,5 procentnih poena veća od regulatorno propisanog minimuma od 6%.

Ukupna izloženost banaka ili ukupna finansijska imovina na dan 31.12.2023. godine iznosi 12,6 milijardi KM, od čega se 11 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 1,6 milijarde KM na vanbilansne izloženosti.

Ukupni krediti iznose 6,7 milijardi KM i veći su za 638,7 miliona KM ili 11% u odnosu na kraj 2023. godine. Najveće učešće u ukupnim kreditima od 49,3% i dalje imaju krediti dati stanovništvu koji iznose 3 milijarde KM i veći su za 285,3 miliona KM ili 9%, dok krediti dati privatnim preduzećima čine 33,9% ukupnih kredita i isti su veći za 168,1 milion KM ili 8% u odnosu na kraj 2023. godine.

Nekvalitetni krediti, odnosno krediti razvrstani u nivo kreditnog rizika 3 (NPL) iznose 249,3 miliona KM i u odnosu na kraj 2023. godine veći su za 28,8 miliona KM ili 13,1%.

Učešće NPL u ukupnim kreditima je povećano sa 3,6% koliko je iznosilo na kraju 2023. godine, na 3,7%. Stopa NPL-a pravnih lica iznosi 4,5% dok stopa NPL-a fizičkih lica iznosi 3%.

Novčana sredstva ukupno iznose 2,8 milijardi KM i veća su za 195,9 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2023. godine.

Ulaganja u hartije od vrijednosti iznose 1,3 milijarde KM i manja su za 60,6 miliona KM ili 4,3% u odnosu na kraj 2023. godine. U strukturi dužničkih HOV dominantno učešće imaju HOV koje su emitovale države i vlade od 95,6% i bilježe pad od 71,1 milion KM ili 5% u odnosu na kraj 2023. godine. U strukturi dužničkih HOV koje su emitovale države i vlade dominantno učešće imaju HOV koje je emitovala Republika Srpska sa učešćem od 85,3% i sa stopom pada od 2%, odnosno iste su imale pad od 20,3 miliona KM, zatim države članice EU sa učešćem od 9,2% koje su imale pad od 51,5 miliona KM ili 30% u odnosu na kraj 2023. godine.

Depoziti kao najznačajniji izvor finansiranja banaka sa učešćem od 77% u ukupnoj pasivi iznose 8,4 milijarde KM i zabilježili su rast od 614,1 milion KM ili za 8% u odnosu na kraj 2023. godine.

Štednja stanovništva, uključujući i tekuće račune, iznosi 4,8 milijardi KM i veća je za 440,6 miliona KM ili 10% u odnosu na kraj 2023. godine. Oročena štednja čini 76,8% ukupne štednje i veća je za 118,3 miliona KM ili 6%, a štednja po viđenju bez tekućih računa građana čini 23,2% ukupne štednje građana i manja je za 9% u odnosu na kraj 2023. godine.

3.1.2. Profitabilnost

Finansijski rezultat koji su banke ostvarile u 2024. godini je pozitivan i iznosi 247,2 miliona KM. U odnosu na kraj 2023. godine veći je za 31% ili 57,9 miliona KM. Svih osam banaka iskazalo je neto dobit.

3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka

Prosječna ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa na kredite banaka iz Republike Srpske za 2024. godinu iznosi 5,77% i manja je za 0,07 procentnih poena, a ukupna prosječna efektivna kamatna stopa iznosi 6,75% i manja je za 0,2 procentnih poena u odnosu na 2023. godinu.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne depozite banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj je 2,39% i veća je za 0,18 procentnih poena u odnosu na 2023. godinu.

Razlika između prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite (6,75%) i prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne depozite (2,39%) iznosi 4,36 procentna poena i manja je za 0,38 procentnih poena u odnosu na 2023. godinu.

3.2. Mikrokreditne organizacije

Mikrokreditni sektor Republike Srpske sa 31.12.2024. godine činilo je 16 MKO, koje su poslovale preko 281 organizacionog dijela (47 filijale i 234 ostala organizaciona dijela), a odnosi se na 14 mikrokreditnih društava (u tekstu: MKD) i 2 mikrokreditne fondacije (u tekstu: MKF).

3.2.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 3: Osnovni pokazatelji MKO RS - uporedni pregled za 2023. i 2024. godinu

Red. br.	Opis	31.12.2023.	31.12.2024.	Indeks 2023/2024
1.	Broj mikrokreditnih organizacija RS	15	16	107
2.	Zaposleni	782	931	119
3.	Broj org. dijelova MKO iz FBiH	112	124	111
4.	Bilansna aktiva (bruto) (u 000 KM)	624.090	732.181	117
5.	Bilansna aktiva MKO/BDP (u %)	3,9	4,6	-
6.	Kapital (u 000 KM)	183.757	174.746	95
	- Osnovni kapital	61.159	63.704	104
	- Neraspoređena dobit	117.064	105.709	90
7.	Ukupni krediti MKO (bruto) (u 000 KM)	544.562	661.029	121
	- Krediti pravnim licima	13.672	21.500	157
	- Krediti stanovništvu	530.890	639.529	120

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Ukupna aktiva (bruto) MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj je iznosila 732,2 miliona KM i veća je za 17% ili za 108,1 milion KM u odnosu na stanje sa krajem 2023. godine.

Bruto krediti su iznosili 661 milion KM ili 90% ukupne aktive i rasli su po stopi od 21% ili u iznosu od 116,5 miliona KM, od čega krediti bez kašnjenja u otplati iznose 642,6 miliona KM ili 97,2% ukupnih kredita.

Dospjela potraživanja iznosila su 2,7 miliona KM ili 0,4% ukupnih kredita, bez značajne promjene iznosa u odnosu na kraj 2023. godine.

Kapital MKO (kapital MKD i ulozi MKF) iznosio je ukupno 174,7 miliona KM ili 24,1% pasive sa padom po stopi od 5% ili u iznosu od 9 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine, a odnosi se na kapital MKD u iznosu od 173,6 miliona KM i uloge MKF u iznosu od 1,1 miliona KM.

Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima/zajmovima su iznosile 483,8 miliona KM ili 67% pasive sa rastom po stopi od 25% ili u iznosu od 96,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine (387,7 miliona KM).

MKO su ostvarile pozitivan **finansijski rezultat** u ukupnom iznosu od 51,7 miliona KM, što je više za 26% ili za 10,6 milion KM u odnosu na isti iskazan sa 31.12.2023. godine.

3.2.2. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stoma na ukupne kredite MKO je 33,93% i veća je za 3,27 procentnih poena u odnosu na 2023. godinu.

3.3. Davaoci lizinga

Potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga poslovnih jedinica DL i finansijskog lizinga DLB sa 31.12.2024. godine ukupno iznose 185,9 miliona KM sa stopom rasta od 9% ili u iznosu od 15,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine.

Finansijski lizing poslovnih jedinica DL i DLB je iznosio ukupno 168,9 miliona KM ili 90,8% ukupnog lizinga sa stopom rasta od 14% ili u iznosu od 20,5 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine.

Operativni lizing poslovnih jedinica DL iznosio je 17,1 milion KM ili 9,2% ukupnog lizinga, manji je za 4,7 miliona KM ili 22% u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine.

Potraživanja prema primaocu lizinga najznačajnija su kod pravnih lica u ukupnom iznosu od 166,8 miliona KM ili 89,7% ukupnog lizinga sa rastom po stopi od 12% ili u iznosu od 17,3 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2023. godine.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa lizing naknade (ELIN) po osnovu finansijskog lizinga poslovnih jedinica DL i DLB u ovom izvještajnom periodu je 10,53% i veća je za 0,42 procentna poena u odnosu na 2023. godinu.

3.4. Tržište osiguranja²⁴

Na tržištu osiguranja u 2024. godini poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, od kojih je 12 obavljalo djelatnost neživotnih osiguranja, dok su 2 društva registrovana kao kompozitna društva (sa dozvolom za obavljanje djelatnosti životnih i neživotnih osiguranja). Na području Republike Srpske poslovalo je i 9 filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 356,2 miliona KM. U odnosu na prethodnu godinu, ukupno obračunata premija bila je veća za 11,2%, pri čemu je, na tržištu Republike Srpske, premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj povećana za 8,5%, a premija filijala društava iz FBiH, za 18,6%. Premija neživotnih osiguranja bila je veća za 11,7%, a premija životnih osiguranja za 8,6%.

Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 37,2% premije. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2024. godini iznosio 567 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija. Povećana konkurencija na tržištu osiguranja, posmatrana kroz broj društava za osiguranje, uz dominantno učešće premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, može ugroziti stabilnost sektora osiguranja.

3.4.1. Osnovni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

Ukupno obračunata premija, u 2024. godini, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 331,7 miliona KM i bila je veća, u odnosu na isti period prethodne godine, za 10,0%. Od ukupno obračunate premije, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 91,1%, a na premiju životnih osiguranja 8,9%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 10,7%, dok je obračunata premija životnih osiguranja veća za 3,4%.

Ukupna vrijednost poslovne aktive/pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosila je 696,9 miliona KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2023. godine, bila je veća za 6,6%. Ukupan bilansni kapital je iznosio 191,7 miliona KM.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 38,7 miliona KM. Sva društva za osiguranje u ovom izvještajnom periodu su iskazala neto dobitak perioda. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, s druge strane, je dobitak u iznosu od 39,5 miliona KM.

Ukupan tehnički rezultat je iznosio je 161,5 miliona KM i bio je veći za 14,3% u odnosu na prethodnu godinu. Pozitivan tehnički rezultat, kako ukupan tako i u svim vrstama osiguranja, ukazuje da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima.

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2024. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 143,4

²⁴ U ovom izvještaju sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima. Djelatnost osiguranja obuhvata zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima.

miliona KM i bio je veći od garantnog fonda za 40,4 miliona KM ili 39,2%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 36,0%, a za životna osiguranja za 63,1%. Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja sa stanjem na dan 31.12.2024. godine iznosile su 271,5 miliona KM (povećane za 4,7%), dok su ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja iznosile 177,5 miliona KM (povećane za 6,8%).

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 75,8%. Ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska iznosila su 84,8 miliona KM i čine 31,2% obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja. U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska iznosila su 161,1 milion KM i čine 90,7% obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja. Kod društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

U 2024. godini, osiguranicima, trećim oštećenim licima i korisnicima po osnovu ugovora o osiguranju isplaćeno je 122,0 miliona KM ili 2,4% više u odnosu na prethodnu godinu.

3.4.2. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja

Pored društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine, posebnu ulogu na tržištu osiguranja Republike Srpske imaju i ostali učesnici koji su sa njima direktno povezani, čiji se pregled daje u nastavku.

Tabela 4: - ostali učesnici na tržištu osiguranja

R. br.	OPIS	31.12.2023.	31.12.2024.
1.	Zastupnici – fizička lica, od toga	593	602
1.1.	zastupnici - preduzetničke radnje	72	93
2.	Društva za zastupanje iz RS	17	20
3.	Filijale društava za zastupanje iz FBiH	4	4
4.	Brokeri – fizička lica	14	21
5.	Brokeri – pravna lica iz RS	6	7
6.	Brokeri – pravna lica (filijale iz FBiH)	2	5
7.	Ovlašćeni aktuari	40	40

Izvor: Agencija za osiguranje RS

U 2024. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala jedan redovni i dva vanredna ispitna roka za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo ukupno 94 kandidata.

3.4.3. Tržište dobrovoljnog penzijskog osiguranja

U ovom izvještajnom periodu, aktivnosti na tržištu dobrovoljnog penzijskog osiguranja obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Sa stanjem na dan 31.12.2024. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 39.043, što je za 1.137 članova ili 3,0% više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 99,2% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, pri čemu je putem penzijskih planova javnih preduzeća i javnih institucija pristupilo 93,3% ukupno aktivnih članova fonda.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 45,2 miliona KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 4.096.319,07, a neto vrijednost po udjelu

11,04340 KM.25 Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda u izvještajnom periodu iznosila je 2,88569%.

3.5. Tržište kapitala

3.5.1. Osnovni pokazatelji

U narednoj tabeli prikazani su osnovni pokazatelji stanja na tržištu hartija od vrijednosti.

Tabela 5: Pregled osnovnih pokazatelja za 2023. i 2024. godinu

	2023. godina	2024. godina
Ukupan promet (u KM)	1.054.704.564	736.120.332
Redovan promet (u KM)	68.476.105	92.097.895
Tržišna kapitalizacija (u KM)	5.196.669.995	5.143.478.258
BIRS	970,77	918,99

Izvor: Banjalučka berza hartija od vrijednosti a.d Banja Luka

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi (uključujući blok poslove, prijavljene poslove po osnovu preuzimanja, aukcije za pakete akcija, obveznice i javne ponude) u 2024. godini iznosio je 736.120.332 KM, što je 30,2% manje od ostvarenog ukupnog prometa u 2023. godini.

U 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu došlo do povećanja vrijednosti redovnog prometa akcijama (67,6%), blok poslova akcijama (60,7%) i redovnog prometa obveznicama (14,4%), Pored toga, došlo je do pada vrijednosti javnih ponuda akcija (-83,6%) i javnih ponuda obveznica (-54,2%).

Javna ponuda obveznica i trezorskih zapisa značajno su djelovali na ostvoreni ukupan promet na Banjalučkoj berzi u 2024. godini (77,4%), dok je ukupan promet obveznicama i trezorskim zapisima činio 84,2% ukupno ostvarenog prometa.

U strukturi ukupnog prometa u 2024. godini, kao i u prethodnoj godini, dominiraju obveznice koje su prometovane putem javne ponude i u sekundarnom redovnom prometu, sa učešćem od 45,5%, u odnosu na ukupno ostvoreni promet, ali se ovo učešće smanjilo u odnosu na prethodnu godinu za 30,9%.

Od ukupnog prometa u 2024. godini, 15,76% čini redovan promet akcijama, što je rast za 77% u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosio 8,91%. Pored toga, učešće redovnog prometa obveznicama povećano je u odnosu na prethodnu godinu za 63,8%. Javna ponuda trezorskih zapisa čini 38,75% ukupnog prometa, što predstavlja povećanje učešća za 53,2% u odnosu na prethodnu godinu kada je ovo učešće bilo 25,3% ukupnog prometa.

Redovan promet na Banjalučkoj berzi u 2024. godini (izuzimajući blok poslove, prijavljene poslove po osnovu preuzimanja, javne ponude i aukcije za pakete akcija i obveznica) iznosio je 92.097.895 KM, što je za 34,5% više nego u 2023. godini.

Tokom 253 dana redovnog trgovanja u 2024. godini ukupno je zaključeno 3.557 transakcija, što je za 14,9% manje nego u 2023. godini. U prosjeku je zaključeno 14 transakcija po danu trgovanja, sa prosječnom vrijednosti pojedinačne transakcije u iznosu od 11.912 KM. Prosječan redovan dnevni promet akcijama na Banjalučkoj berzi u 2024. godini iznosio je 167.474 KM, što je za 66,3% više u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći redovan promet akcijama u 2024. godini je ostvaren akcijama emitenata koji su uvršteni na slobodno tržište akcija (40,8%), zatim akcijama emitenata koji su uvršteni na standardno službeno berzansko tržište akcija (37,7%).

²⁵ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od posljednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjiti za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

U redovnom prometu obveznicama u 2024. godini ostvarena je vrijednost prometa od 49.727.099 KM, što je činilo 6,8% ukupnog i 54,0% redovnog prometa.

U 2024. godini, članovi Banjalučke berze su zaključili 15 blok poslova, jedan manje nego prethodne godine. Ukupna vrijednost trgovanja sa blok poslovima iznosila je 71.782.958 KM, što predstavlja 9,8% ukupnog prometa na Banjalučkoj berzi (3% manja vrijednost poslova nego prethodne godine).

U 2024. godini Banjalučkoj berzi je prijavljeno je 10 poslova po osnovu završenih javnih ponuda za preuzimanje u ukupnoj vrijednosti od 1.902.634 KM, što je činilo 0,3% ukupnog prometa. Pored toga, obavljene su 23 javne ponude obveznica ukupne vrijednosti 284.585.000 KM, što čini 38,7% ukupno ostvarenog prometa, te 10 javnih ponuda trezorskih zapisa u vrijednosti 285.277.024 KM, što čini 38,8% ukupno ostvarenog prometa.

Berzanski indeksi su značajan pokazatelj promjena cijena hartija od vrijednosti koje su predmet berzanske trgovine. Berzanski indeks (BIRS) je u 2024. godini imao pad od 5,3% a njegova vrijednost na dan 31.12.2024. iznosila je 918,99 poena. Najveću vrijednost BIRS je imao 08.01.2024. godine (991,73 poena), a najnižu vrijednost je imao 27.08.2024. godine (857,45 poena). Indeks obveznica Republike Srpske (ORS) je u 2024. godini imao rast od 4,4% i 31.12.2024. godine vrijednost ORS - a je iznosila 3.175,48 poena. Najnižu vrijednost ORS je imao 27.02.2024. godine (2.978,32) a najvišu vrijednost ostvario je 31.12.2024. godine, kada je iznosio 3.175,48 poena. Pet obveznica koje ulaze u sastav ORS-a su u 2024. godini ostvarile rast cijena, a najveći rast cijena imale su obveznice Republika Srpska 5,8% 13/12/28 (4,55%).

Ukupna tržišna kapitalizacija svih hartija od vrijednosti kojima se trguje na Banjalučkoj berzi na dan 31.12.2024. godine iznosila je 5.143.478.258 KM, što je za 1,0% manje nego na kraju 2023. godine.

U toku 2024. godine odobren je 21 prospekt za emisiju hartija od vrijednosti, realizovane su 23 emisije hartija od vrijednosti, 18 sa prospektom i 5 emisija koje se vrše bez obaveze izrade i objavljivanja prospekta. Kod Komisije za hartije od vrijednosti su u 2024. godini registrovana dva smanjenja osnovnog kapitala, i to u iznosu od 188.611.354 KM. Sa druge strane, jedno društvo je izvršilo povećanje kapitala po osnovu rasporeda rezervi i neraspoređene dobiti, i to u iznosu od 744.984 KM.

3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije od vrijednosti

Jedan od pokazatelja razvijenosti tržišta kapitala je broj tržišnih učesnika. U narednoj tabeli dat je pregled tržišnih učesnika za 2023. i 2024. godinu.

Tabela 6: Pregled ovlašćenih učesnika na tržištu kapitala za 2023. i 2024. godinu

R. br.	Učesnici	2023. godina	2024. godina
1.	Emitenti	580	564
2.	Berzanski posrednici	5	5
3.	Društva za upravljanje IF-ovima	6	7
4.	Investicioni fondovi	15	16
4.1.	Zatvoreni IF-ovi	-	-
4.2.	Otvoreni IF-ovi	15	16
5.	Kastodi banke uključujući CRHOV	4	4
6.	Društvo za faktoring uključujući IRB	3	5
7.	Brokери	11	13
8.	Investicioni savjetnici	3	3
9.	Investicioni menadžeri	17	20

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

Na dan 31.12.2024. godine na službenom tržištu Banjalučke berze listirano je 130 hartija od vrijednosti, od toga 25 akcija privrednih društava i 105 obveznica. Na slobodnom tržištu uvršteno je 385 hartija od vrijednosti, a većinu čine akcije privrednih društava (358). U 2024. godini delistirano je osam obveznica sa službenog berzanskog tržišta te 15 akcija i šest obveznica sa slobodnog tržišta.

U toku 2024. godine na službeno berzansko tržište uvrštene su 22 obveznice, dok je na slobodnom tržištu uvršteno pet hartija od vrijednosti (jedna akcije i četiri obveznice).

3.5.3. Pružaoci usluga povezanih sa virtuelnim valutama

U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija je ovlaštena da vodi evidenciju pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama.

Tabela 7. Pregled pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama na dan 31.12.2024. godine

R.br.	Naziv
1.	„Digital Asset Management“ d.o.o. Banja Luka
2.	„Tesla Trade“ d.o.o. Bijeljina
3.	„Digital Crypto Exchange“ d.o.o. Banja Luka
4.	„Crypto Trading Management Servis“ d.o.o. Banja Luka
5.	„Adria Technology“ d.o.o. Banja Luka
6.	„BITNNN EXPRESS“ d.o.o. Gradiška

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

3.5.4. Investicioni fondovi

Zakonom o investicionim fondovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 82/15, 94/19 i 64/22) propisan je način osnivanja i poslovanja fonda, kao pravnog lica ili posebne imovine. U smislu tog zakona, investicioni fond je institucija kolektivnog ulaganja, čiji je jedini cilj da prikuplja novčana sredstva i da ih u skladu sa unaprijed određenom investicionom politikom ulaže u različite vrste imovine radi ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Zakon o investicionim fondovima dao je mogućnost formiranja otvorenih i zatvorenih investicionih fondova sa privatnom i javnom ponudom, te alternativnih investicionih fondova.

U Republici Srpskoj na kraju izvještajnog perioda poslovalo je sedam društava za upravljanje koja su upravljala imovinom ukupno 16 otvorenih investicionih fondova.

Tabela 8: Pregled društava za upravljanje i investicionih fondova u Republici Srpskoj na dan 31.12.2024. g.

R. br.	Naziv fonda	Naziv društva za upravljanje
1.	OAIF Adriatic Balanced	DUIF Polara invest a.d. Banja uka
2.	OAIF Jahorina KOIN	
3.	OMIF Maximus fund	DUIF Kristal invest a.d. Banja Luka
4.	OAIF Future fund	
5.	OAIF Euroinvestment fond	DUIF Euroinvestment a.d. Banja Luka
6.	OAIF Aktiva invest fond	DUIF Management Solutions d.o.o. Banja Luka
7.	OMIF Balkan investment fond	
8.	OAIF Bors invest fond	
9.	OAIF Profit plus	
10.	OAIF VIB fond	
11.	OMIF VB fond	
12.	Os AIF MS Loans	

13.	OAIF MS Global Equity	
14.	OMIF Invest nova	DUIF Invest nova a.d. Bijeljina
15.	OAIF WVP Premium	
16.	OMIF WVP BALANCED	DUIF WVP Fund Management a.d. Banja Luka
17.		DUAIF „FS CAPITAL MANAGEMET“ d.o.o. Banja Luka

3.5.4.1. Neto vrijednost imovine fondova

Neto vrijednost imovine predstavlja jedan od najvažnijih pokazatelja poslovanja investicionih fondova. Prema postojećim propisima, izračunavanje neto vrijednosti imovine fondova obavljaju društva za upravljanje investicionim fondovima, dok banke depozitari vode računa da je obračun neto vrijednosti obavljen u skladu sa propisima.

U 2024. godini došlo je do smanjenja neto vrijednosti imovine investicionih fondova u odnosu na kraj 2023. godine za 1,35%. Naime, neto vrijednost imovine smanjila se sa 175.728.048 KM na 173.351.601 KM.

Najveće apsolutno povećanje NVI u 2024. godini ostvarili su OAIF WVP Premium (3.267.040 KM, 37,83%), OAIF MS Global Equity (822.725 KM, 87,52%), OMIF WVP BALANCED (413.060 KM, 25,89%) i OAIF Adriatic Balanced (349.601 KM, 5,72%). S druge strane, najveći apsolutni pad neto vrijednosti imovine ostvarili su OAIF Future fund (-3.906.878 KM, -6,86%), OMIF INVEST NOVA (-1.574.185 KM, -10,12%), OAIF EUROINVESTMENT FOND (-1.300.255 KM, -11,76%) i OMIF Maximus fund (-931.909 KM, -2,55%).

Tabela 9: Neto vrijednost imovine investicionih fondova na dan 31.12.2023. i 31.12.2024.

Fond	31.12.2023.	31.12.2024.	Razlika (KM)	Promjena (%)
ADRIATIC BALANCED	6.109.796	6.459.398	349.601	5,72
BALKAN INVESTMENT FOND	3.559.006	3.686.266	127.260	3,58
MS GLOBAL EQUITY	939.994	1.762.719	822.725	87,52
WVP BALANCED	1.595.631	2.008.692	413.060	25,89
WVP PREMIUM	8.635.893	11.902.933	3.267.040	37,83
AKTIVA INVEST FOND	6.752.137	6.972.741	220.604	3,27
BORS INVEST FOND	4.105.462	3.656.402	-449.060	-10,94
VB FOND	3.572.613	3.483.142	-89.471	-2,50
VIB FOND	6.566.765	6.126.710	-440.055	-6,70
EUROINVESTMENT FOND	11.057.559	9.757.303	-1.300.255	-11,76
INVEST NOVA	15.560.847	13.986.662	-1.574.185	-10,12
JAHORINA KOIN	6.941.256	6.521.329	-419.927	-6,05
PROFIT PLUS	6.877.208	6.232.607	-644.602	-9,37
FUTURE FUND	56.928.123	53.021.245	-3.906.878	-6,86
MAXIMUS FUND	36.525.758	35.593.849	-931.909	-2,55
MS LOANS	-	2.179.605	2.179.605	-
Ukupno	175.728.048	173.351.601	-2.376.447	-1,35

Na dan 31.12.2024. godine prema strukturi ulaganja postoje akcijski i mješoviti otvoreni investicioni fondovi, te otvoreni specijalizovani alternativni investicioni fond za ulaganje u potraživanja po datim zajmovima.

4. PRIJEDLOG MJERA I AKTIVNOSTI ZA 2025. GODINU

4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2024. godinu

Aktivnosti na finansijskom tržištu Republike Srpske odvijale su se u složenim okolnostima uzrokovanim globalnim dešavanjima, te rastom cijena i kamatnih stopa. Takođe na kraju izvještajnog perioda, izvršena je analiza Plana rada Komiteta za 2024. godinu, te je utvrđeno da je Komitet sprovodio aktivnosti prema navedenom Planu rada, kao i da je preduzimao mjere i aktivnosti u skladu sa aktuelnim pitanjima u tom periodu.

Aktivnosti planirane Planom rada Komiteta za 2024. godinu koje su srednjoročnog karaktera ili zahtijevaju dalju analizu stanja i stvaranje pretpostavki za realizaciju, sadržane su u Planu rada Komiteta za 2025. godinu.

4.2. Plan rada Komiteta za 2025. godinu

U cilju izvršavanja Zakonom predviđenih zadataka Komiteta, u nastavku je Plan rada Komiteta za 2025. godinu:

Zakonodavni dio:

Razmatranje zakonskih propisa u skladu sa Programom rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2025. godinu:

1. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama,
2. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mikrokreditnim organizacijama,
3. Nacrt i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima
4. Nacrt zakona o unutrašnjem platnom prometu, i, po potrebi, izmjene i/ili izrada drugih vezanih propisa kojima se unapređuje platni sistem u cjelini.

Tematski dio:

1. Razmatranje aktivnosti internalizacije javnog duga Republike Srpske u cilju razvoja tržišta kapitala i finansijske edukacije građana u oblasti tržišta hartija od vrijednosti ,
2. Analiza preporuka Projekta konsultantske podrške sektoru osiguranja u BiH koji je podržan od Svjetske banke i EU i koordinacija aktivnosti realizacije prihvatljivih preporuka,
3. Razmatranje ispunjenosti preduslova za sprovođenje zakonskog rješenja postepenog prelaska na liberalno određivanje premije osiguranja od autoodgovornosti i predlaganje rješenja u skladu sa ocjenom stanja,
4. Koordinacija aktivnosti vezanih za unapređenje platnih usluga i platnog prometa, s posebnim osvrtom na stvaranje pravnih pretpostavki iz nadležnosti Republike Srpske za priljučenje BiH SEPA geografskom području,
5. Praćenje aktivnosti Agencije za bankarstvo Republike Srpske na usklađivanju podzakonskih propisa, s ciljem očuvanja ekvivalencije nadzornog i regulatornog okvira u BiH sa regulativom EU, koju je EK potvrdila Odlukom od 01.10.2021. godine, a u skladu sa usvojenom „Strategijom prioritetnih aktivnosti za održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU“, za period 2022-2026. godine, kojom su definisani prioriteti po godinama,
6. Analiza potreba regulatornog osnaživanja iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike finansijskog sektora.

Kontinuirane aktivnosti:

1. Razmatranje godišnjih i polugodišnjih izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta hartija od vrijednosti, radi identifikovanja potencijalnih problema i blagovremenog preduzimanja mjera,
2. Razmatranje izvještaja o radu nadzornih organa i preduzimanje aktivnosti radi jačanja nadzora i ranog otkrivanja rizika u finansijskom sektoru,

3. Izvještaj Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2024. godinu,
4. Razmjena informacija o sistemskim rizicima i potrebama unapređenja finansijskog sektora Republike Srpske u cilju očuvanja finansijske stabilnosti,
5. Praćenja realizacije Garantnog programa podrške privrede za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID–19 izazvane virusom SARS-CoV-2,
6. Razmatranje aktuelnih pitanja u oblasti finansijskog posredovanja,
7. Razmatranje informacija u vezi sa procesom evropskih integracija i drugim odnosima sa međunarodnim finansijskim institucijama u oblasti finansijskog sektora (izrada Izvještaja o napretku BiH u procesu evropskih integracija, informacija za sastanke pododbora, akcionog plana za realizaciju preporuka za poddobre i drugo).

Ostale aktivnosti

1. Analiza domaćeg regulatornog okvira i primjenjivosti relevantnih direktiva EU kojim se uređuje oblast platnog prometa,
2. Analiza domaćeg regulatornog okvira i primjenjivosti relevantnih direktiva EU kojim se uređuje sektor osiguranja
3. Ažuriranje Mape puta za usklađivanje propisa kojima se uređuje tržište hartija od vrijednosti sa *acquisem* za period 2026-2028.
4. Analiza izmjena u novom EU regulatornom paketu za bonitetnu superviziju banaka (Direktiva o kapitalnim zahtjevima (CRD6) i Uredba o kapitalnim zahtjevima (CRR3)) u svrhu identifikacije neophodnih izmjena u postojećem regulatornom okviru za banke i pripremi za izradu novog strateškog okvira za održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU.

Edukacija i organizovanje seminara:

1. Sprovođenje aktivnosti u cilju podizanja svijesti građana o tržištu hartija od vrijednosti i unapređenje finansijske pismenosti stanovništva u pogledu alternativa za investiranje slobodnih novčanih sredstava (štedne obveznice),
2. Učešće i podrška u seminarima i konferencijama za subjekte finansijskog sektora,
3. Organizovanje zajedničkih seminara za obveznike u vezi sa primjenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i u drugim oblastima od značaja za finansijski sektor.